

VOORSTEL

zaaknummer: 1368099
afdelingsnaam: Team Sociaal Domein
steller: Karen Nieuwenhuis
telefoonnummer 035 6292807

onderwerp: Doelen Inspanningen Netwerk (DIN) Sociaal Domein

Voorstel

Het college te adviseren:

- 1 Het Doelen Inspanningen Netwerk (DIN) Sociaal Domein vast te stellen als bestuurlijk sturings- en raadsrapportage-instrument, waarmee het in de plaats komt van het raadsdashboard sociaal domein. Het DIN maakt de samenhang zichtbaar tussen doelen, resultaten en speerpunten.

Planning

Titel	Toelichting	BEELDVORMING	ORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
Commissie-voorstel Visievorming sociaal domein	Voorstel over processtappen om te komen tot een visie en de eerste inhoudelijke contouren en thema's ter advisering aan het college	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 28 september 2022	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 28 september 2022	
BVS Visievorming sociaal domein	Startgesprek over visievorming: van maatschappelijke ontwikkelingen naar Hilversumse opgaven focus aanbrengen in aanpak.	12 oktober 2022		
Vervolg-bijeenkomst Visie sociaal domein	In vervolg op BVS 12/10 het gesprek over prioriteiten binnen de drie opgaven (bestaanszekerheid, kansengelijkheid, sterke buurten)	16 november 2022		
Inspiratiesessie met	Inspiratiesessie over IZA GALA in Tergooi	16 februari 2023		

commissie- en raadsleden				
BVS	Beeldvormende sessie over het regionale beleidskaderbescherming en opvang	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 22 februari 2023		
Raadsvoorstel Visie sociaal Domein	De uitwerking van de maatschappelijke ontwikkelingen, Hilversumse opgaven en prioriteiten als basis voor de beleidsnota's sociaal domein	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 16 maart 2023	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 16 maart 2023	Gemeenteraad 05 april 2023
Inspiratiesessie met commissie- en raadsleden	Inspiratiesessie over Jeugdbeleid	30 maart 2023		
Inspiratiesessie	Inspiratiesessie bij de Cocon (Kwintes)	06 april 2023		
Startnotities Jeugd en Wmo-Samenleving	Schets keuzerichtingen voor het opstellen van het beleidskaders Wmo-Samenleving en Jeugd	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 28 juni 2023	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 28 juni 2023	Gemeenteraad 19 juli 2023
BVS Jeugd en Wmo	Beeldvormende sessie over de beweging van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag.	27 september 2023		
Technische toelichting DIN	Toelichting op het DIN als instrument.	13 november 2023		
Beleidskader Jeugd, Wmo-Samenleving en Armoede & Schulden	De nieuwe beleidskaders vormen een uitwerking van de visie sociaal domein.	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 23 november 2023	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 23 november 2023	Gemeenteraad 6 december 2023
DIN sociaal domein	In het DIN komen opgaven en doelen uit de visie en speerpunten uit de beleidskaders samen met daaraan gekoppeld indicatoren.	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 23 november 2023	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 23 november 2023	

Samenvatting

Op 5 april jl. heeft de gemeenteraad de [Visie Sociaal Domein](#) vastgesteld. In de visie staat aangegeven dat monitoring een belangrijk onderdeel is van resultaatgericht(e) beleid en uitvoering. *“Om goed te kunnen sturen, is het van belang dat de gemeente werkt met een beperkte en duidelijke set aan indicatoren. Ook hier geldt het principe van eenvoud.”* (pagina 22 Visie Sociaal Domein). Met het Doelen-Inspanningen-Netwerk (doelenboom) voor het sociaal domein geeft het college invulling aan dit voornemen uit de visie door opgaven, doelen, maatschappelijk effect indicatoren, prestatie-indicatoren en speerpunten te combineren in één instrument. Het doel van het DIN is enerzijds het bieden van een

ambtelijk en bestuurlijk sturingsinstrument en anderzijds een rapportage-instrument voor de gemeenteraad. Het DIN biedt een integrale kijk op de hele breedte van het sociaal domein en laat zien hoe we als gemeente werken aan de in de Visie Sociaal Domein gestelde doelen en de in de nieuwe beleidskaders benoemde speerpunten. Door het opnemen van streefwaardes worden de gemeentelijke ambities geconcretiseerd. Een goede duiding van de cijfers is van belang, vooral gericht op hun betekenis voor de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag (van zz naar gg).

Het instrument is niet in beton gegoten en beweegt mee met de beleidsmatige en maatschappelijke ontwikkelingen in het sociaal domein. Omdat het DIN een relatief nieuw instrument is in Hilversum hebben wij uw commissie op 13 november jl. bijgepraat over de opzet en werking van het instrument en winnen wij op 23 november a.s. advies in bij uw commissie. In 2024 vullen we het DIN met cijfers (uitgangs- en streefwaardes) en leggen wij het een tweede keer aan u voor. Medio 2024 is het eerste jaarlijkse rapportage-moment over het voorgaande jaar.

De indicatoren op het voorblad zijn 'doorklikbaar'. Ze linken door naar een nadere toelichting. Elke toelichting bevat rechtsboven een knop waarmee u teruggaat naar het voorblad.

Inleiding

Met het Doelen-Inspanningen-Netwerk voor het sociaal domein introduceert het college een nieuw instrument en een nieuwe werkwijze. Het creëren van samenhang tussen verschillende sociaal domein-thema's en tussen beleid en uitvoering staat daarbij centraal. Onze ambities maken we concreet.

Bestuurlijke historie

Het Doelen-Inspanningen-Netwerk is op te vatten als doorontwikkeling en actualisering van het raadsdashboard sociaal domein. Het raadsdashboard sociaal domein kwam er in 2020 omdat er al tijdens de vorige bestuursperiode bij de raad behoefte bestond aan een betere verantwoording. Het raadsdashboard bevat voornamelijk operationele informatie.

In de conclusies en aanbevelingen van het [raadsonderzoek Wmo-Welzijn](#) (vastgesteld op 22 februari 2022) werd opgeroepen om in rapportages aandacht te besteden aan de samenhang tussen doelen, uitvoering en resultaten. Die conclusies en aanbevelingen gingen alleen over het Wmo-en welzijnsbeleid. Het college is verder gegaan en heeft een langjarige visie voor het hele sociaal domein opgesteld. Deze laat over de volle breedte het verband tussen de opgaven en de doelstellingen zien.

Tegelijk met het uitwerken van de visie in drie nieuwe beleidskaders (Armoede en schulden, Wmo-samenleving en Jeugd) hebben we een Doelen-Inspanningen-Netwerk ontwikkeld. Dit gaan we gebruiken om over het beleid te rapporteren. Net als de visie bestrijkt het DIN het hele sociaal domein en is gebaseerd op de speerpunten van het nieuwe (én bestaande) beleid. Ook onderwerpen als onderwijs, participatie, inburgering en WSW vallen er dus onder. De in het DIN opgenomen indicatoren gaan we nog voorzien van cijfermatige waardes.

Wat is een Doelen-Inspanningen-Netwerk (DIN)?

Een Doelen-Inspanningen-Netwerk is een visualisatie van de inhoud van een programma met behulp van indicatoren. Hierin maken we de samenhang tussen de doelen en inspanningen/beleidsresultaten zichtbaar. Een ander woord voor een DIN is een 'doelenboom'.

Het DIN sociaal domein bevat de volgende onderdelen:

- Missie Visie Sociaal Domein
Wij zijn Hilversum, iedereen doet mee.
- Opgaven Visie Sociaal Domein

- Bestaanszekerheid
 - Kansengelijkheid
 - Sterke buurten
- Doelen Visie Sociaal Domein
- Hilversummers zijn duurzaam aan het werk en of hebben een zinvolle dagbesteding
 - Hilversummers hebben voldoende middelen van bestaan en doen mee
 - Hilversummers krijgen passende ondersteuning en weten die te vinden
 - Hilversumse kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op
 - Hilversummers ontwikkelen zich en krijgen de onderwijs- en arbeidskansen die bij hen passen
 - Hilversumse gezinnen krijgen ondersteuning waar nodig
 - Hilversummers hebben een sociaal netwerk en vormen een gemeenschap
 - Hilversummers hebben passende en toegankelijke voorzieningen
 - Hilversummers krijgen ondersteuning om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen
- Maatschappelijk effect-indicatoren
- Deze meten de voortgang op de doelen uit de visie. Deze voortgang willen we graag volgen omdat die informatie geeft over het welzijn van de inwoners op verschillende leefgebieden. Onze invloed op deze indicatoren is beperkt omdat het welzijn van inwoners voor een groot deel door externe ontwikkelingen beïnvloed wordt.
- Prestatie-indicatoren
- Deze indicatoren laten zien wat het resultaat is van de inspanningen op onze speerpunten. We hebben bepaalde speerpunten gekozen omdat uit de wetenschappelijke literatuur of onze ervaringen of die van anderen blijkt dat ze effectief zijn. Dat is moeilijk aan te tonen met maatschappelijk effect-indicatoren omdat het welzijn van de inwoner door veel meer dan onze beleidsmaatregelen bepaald wordt (zie toelichting hierboven). Daarom ligt het accent in de verantwoording op de vraag of we hebben uitgevoerd wat we ons hadden voorgenomen. Daar hebben we de meeste invloed op.
- Speerpunten (inspanningen)
- De speerpunten zijn de beleidsmaatregelen/inspanningen waarmee de gemeente een bijdrage wil leveren aan de doelen. In deze DIN hebben we de speerpunten van de drie nieuwe beleidskaders (Armoede en Schulden, Wmo Samenleving en Jeugd) meegenomen. Op andere thema's is het beleid nog in ontwikkeling. Bijvoorbeeld op onderwijs (de Hilversumse Educatieve Agenda) en de thema's vrijwilligers, eenzaamheid en mantelzorg. De speerpunten die daarin komen te staan kunnen leiden tot een aanvulling van de prestatie-indicatoren in het DIN. Hetzelfde geldt voor ontwikkelingen op thema's als participatie en inburgering. We hebben gekozen om de term speerpunten te gebruiken in het DIN i.p.v. inspanningen. Hiermee sluiten we aan op de terminologie van de beleidskaders.
- Referentie- en streefwaarden
- Door een nulmeting te doen bepalen we waar we staan bij de start van het nieuwe beleid (referentiewaarde). We koppelen een streefwaarde aan de indicator om concreet te maken wat onze ambities zijn.

Vorbereidingsproces

Het Doelen-Inspanningen-Netwerk is tot stand gekomen met inbreng van relevante externe partners, waaronder de Adviesraad Sociaal Domein. De Adviesraad Sociaal Domein is positief over het DIN. De Adviesraad tekent aan dat de duiding van de cijfers gericht moet zijn op de beweging die in het sociaal domein op een aantal grote onderwerpen wordt gemaakt. Dat kan door de indicatoren in samenhang te bekijken en in mindere mate in te zoomen op afzonderlijke indicatoren. Maatschappelijke ontwikkelingen zijn namelijk vaak van invloed op meerdere indicatoren tegelijk. De Adviesraad deed ook de suggestie om met behulp van gesprekken met ervaringsdeskundigen betekenis te geven aan de cijfers van het DIN. We onderschrijven de adviezen van de Adviesraad. Tot slot benadrukte de Adviesraad het

belang van een behapbaar instrument waarbij er een goede balans is tussen de benodigde ambtelijke inzet en de toegevoegde waarde van het DIN.

Gebruik van het DIN

We streven met het DIN geen volledigheid na. Met de optelsom van de gekozen indicatoren kunnen we een goed beeld geven van de ontwikkeling die we in het sociaal domein nastreven (meer nadruk op preventie en het voorkomen van (de noodzaak van) specialistische/geïndiceerde ondersteuning (van zz naar gg).

Veel indicatoren uit het DIN verschijnen jaarlijks. We zullen het Doelen-Inspanningen Netwerk mét actuele streefwaarden dan ook jaarlijks toesturen aan de gemeenteraad. Het DIN komt in de plaats van het huidige raadsdashboard. Een deel van de operationele informatie uit dit dashboard is overgenomen in het DIN. De beleidsinhoudelijke informatie van het raadsdashboard is door het verschijnen van de visie en de nieuwe beleidskaders verouderd. Actuele beleidsinhoudelijke informatie is in het DIN opgenomen. Het raadsdashboard verdwijnt pas als het DIN in gebruik wordt genomen.

Relatie met begrotingsindicatoren

Ook de begroting bevat indicatoren voor het sociaal domein. Het gaat om een kleinere indicatoren set dan in het Doelen-Inspanningen-Netwerk. Bij het opstellen van de nieuwe begroting houden we rekening met het DIN en stemmen de indicatoren in de begroting en in het DIN op elkaar af.

Probleemstelling/doel

Het Doelen-Inspanningen-Netwerk dient enerzijds als sturingsinstrument voor het college en anderzijds als rapportage-instrument voor de gemeenteraad. Het DIN geeft inzicht in de samenhang tussen doelen, uitvoering en resultaten waardoor integrale sturing en verantwoording mogelijk worden.

Argumenten

1. Het DIN sluit aan op de bevindingen uit het raadsonderzoek Wmo – Welzijn

Een van de hoofdbevindingen uit het raadsonderzoek was dat de samenhang tussen doelen, uitvoering en resultaten in het Hilversumse Wmo-en welzijnsbeleid niet zichtbaar is. Met het DIN laten we de samenhang zien, niet alleen binnen het beleidsveld Wmo-Welzijn, maar binnen het gehele sociaal domein.

2. Het DIN vormt een uitwerking van de Visie Sociaal Domein

Samen met de thematische beleidskaders vormt het DIN de uitwerking van de Visie Sociaal Domein. De opgaven en doelstellingen zijn in het DIN vertaald in indicatoren waaraan we middels streefwaarden concrete ambities kunnen verbinden, waarop we als gemeente kunnen sturen.

3. Het DIN verbindt doelen, uitvoering en resultaten i.p.v. alleen operationele informatie

Het raadsdashboard geeft operationele informatie over de dienstverlening op het Sociaal Plein. Deze informatie is waardevol, maar vooral wanneer deze gezien wordt in een bredere context van opgaven en doelstellingen. Het college heeft er daarom voor gekozen om de operationele prestatie-indicatoren uit het raadsdashboard (deels) te integreren in het Doelen-Inspanningen-Netwerk en deze te verbinden met opgaven, doelen en maatschappelijke effect-indicatoren.

Kanttekeningen

1. Duiding cijfers van groot belang

Cijfers geven waardevolle informatie voor beleid en uitvoering. Echter, daarbij is het duiden van

cijfers essentieel. Wat zien we voor ontwikkeling, wat betekent dat, wat is de oorzaak? Deze vragen moeten we stellen en beantwoorden, samen met relevante partners in het sociaal domein, om aan de cijfers de juiste conclusies en acties te kunnen verbinden.

2. *Afhankelijkheid van beschikbare cijfers*

Bij het selecteren van indicatoren voor het DIN is gekeken naar de beschikbaarheid van cijfers en de frequentie waarmee deze worden opgeleverd. Er is gekozen voor indicatoren die beschikbaar zijn of die binnen afzienbare termijn beschikbaar zijn te maken. Desondanks kan het voorkomen dat cijfers uit een bepaalde bron niet meer of verlaat opvraagbaar zijn.

3. *DIN beweegt mee met ontwikkelingen*

Het DIN ligt niet tot in lengte van dagen vast. Het is een document dat meebeweegt met beleidsmatige en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit vraagt om een jaarlijks actualisatiemoment.

Financiën, middelen & capaciteit

Het Doelen-Inspanningen-Netwerk bevat doelen en speerpunten uit de visie en de daaruit voortvloeiende thematische beleidskaders. In deze thematische beleidskaders staan speerpunten waaraan financiële middelen worden gekoppeld. Aan het DIN als instrument is geen financiële inzet verbonden anders dan voor ambtelijke capaciteit, welke past binnen de bestaande formatie.

Uitvoering

In het voorjaar van 2024 stuurt het college het Doelen-Inspanningen-Netwerk aan de gemeenteraad met daarin de meest actuele cijfers per indicator. Tevens zal het college het DIN voorzien van streefwaarden. Daarmee krijgen de ambities in het sociaal domein een cijfermatige doorvertaling in het DIN. Medio 2024 volgt het eerste rapportagemoment op basis van beschikbare cijfers over 2023. Daarna volgt een jaarlijkse rapportage over het voorgaande jaar in combinatie met het formuleren van streefwaarden voor het volgende jaar.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera dr. ir. G.M. van den Top

Bijlagen

Bijlage 1: Doelen Inspanningen Netwerk Sociaal Domein